

Gyroscala lamellosa (Lamarck, 1822) in 1983 op het Katwijkse strand

Gab Mulder & Arie Twigt

Gyroscala lamellosa (Lamarck, 1822) found in 1983 on the beach of Katwijk, the Netherlands

Summary. In March 1983, the first author found a specimen of *Gyroscala lamellosa* (Lamarck, 1822) on the beach of Katwijk, the Netherlands. The snail, with operculum and meat scraps, was presumably transported to this location. Settling is not very likely, due to the lack of more recent finds along the Dutch coast.

Fig. 1. *Gyroscala lamellosa*. Aangespoeld op het strand ten zuiden van Katwijkse, maart 1983. Foto Jeroen Goud.

Onthulling

Tijdens de verenigingsbijeenkomst van de Nederlandse Malacologische Vereniging op 25 augustus 2018, in het Botaniegebouw van Naturalis, werden de wenteltrappen (Epitoniidae) van de Europese wateren behandeld. Toen de soort *Gyroscala lamellosa* (Lamarck, 1822) ter sprake kwam, toonde de eerste auteur een exemplaar dat hij had gevonden op het Katwijkse strand (fig. 1). Hier werd met grote verbazing op gereageerd. Hoe zou dit exemplaar op het Katwijkse strand terecht zijn gekomen en zou dit een nieuwkomer kunnen zijn in ons land?

Het exemplaar werd gevonden in maart 1983, ten zuiden van Katwijk, in aanspoelsel tussen de eerste en tweede opgang richting Wassenaar. De horen bezat nog vleesresten en het operculum. Op het strand ten zuiden van Katwijk zijn bij oostenwind regelmatig exemplaren van de Wenteltrap *Epitonium clathrus*

(Linnaeus, 1758) te vinden, voornamelijk in grof horentjesgruis.

Huidige verspreiding en habitat

Gyroscala lamellosa komt wijdverspreid voor in grote delen van de wereld, onder andere rond de Hawaïaanse eilanden, in Midden-Amerika, Nieuw-Zeeland, de Middellandse Zee, rond Afrika en bij Noorwegen (WoRMS, geraadpleegd 07-01-2019). De soort leeft in rotspoelen in de intergetijdenzone in fijn zand, bij de anemoon *Anemonia sulcata* (Pennant, 1777). *A. sulcata* is waarschijnlijk de voedselsoort voor deze slak (Gofas *et al.*, 2011; Scapperotta *et al.*, 2014).

Vestiging?

Het gevonden exemplaar is één van de eerste vondsten in Neder-

land. In het Centraal Systeem van de Strandwerk-gemeenschap is de soort niet ingevoerd. De Bruyne en Wesseligh hebben een vondst vermeld in een artikel over de mollusken van het strand van Cadzand (1984). Er wordt opgemerkt dat het om een vers exemplaar ging, dat waarschijnlijk was aangevoerd. Er wordt ook gerefereerd aan het voorkomen langs de Engelse zuidkust. Hier ging het echter slechts om enkele dode exemplaren. Ook het exemplaar van Cadzand was leeg.

Gezien het feit dat de vondst in Katwijk al 34 jaar geleden is gedaan en er – voor zover bekend – nadien geen nieuwe exemplaren zijn gevonden, kan er gesteld worden dat permanente vestiging vooralsnog onwaarschijnlijk is. Misschien dat de Zeeuwse wateren mogelijkheden bieden: kunstmatige rotsen (dijken, pieren) waar de op *Anemonia sulcata* lijkende Wasroos *Anemonia viridis* (Forsskål, 1775) gevonden is (Waarneming.nl; NDFV Verspreidingsatlas). Het samen voorkomen van *A. viridis* en *G. lamellosa* kon niet worden teruggevonden in de beschikbare literatuur. Als de verspreidingskaarten van *G. lamellosa* en *A. sulcata* echter met elkaar vergeleken worden, blijkt dat eerstgenoemde soort ook voorkomt op plaatsen waar de tweede nog niet gemeld is.

Aanvoer?

Als vestiging onwaarschijnlijk is, zou het Katwijkse exemplaar aangevoerd kunnen zijn. Het exemplaar van Cadzand wordt ook geacht aangevoerd te zijn, evenals de exemplaren van de Engelse kust. Door de scheepvaart in de buurt van Katwijk kunnen gemakkelijk exotische mollusken worden aangevoerd. Wat echter lastiger te verklaren is, is de zeer verse toestand van het Katwijkse exemplaar. Mogelijk is het exemplaar levend aangevoerd in het Noordzeegebied en pas daar doodgegaan.

Het genoemde exemplaar is opgenomen in de collectie van NCB-Naturalis onder registratienummer RMNH.MOL.312895.

Dankwoord

Dank aan Jeroen Goud voor het maken van de foto.

Geraadpleegde bronnen

- BRUYNE, R.H. DE & F.P. WESSELINGH, 1984. Mollusken van het strand van Cadzand. – De Kreukel 20(6): 99-112.
- GOFAS S., D. MORENO & C. SALAS, 2011. Moluscos marinos de Andalucía, Volumen 1 - Introduccion general, clase Solenogastres, clase Caudofoveata, clase Polyplacophora y clase Gastropoda (Prosobranchia) – Universidad de Málaga, Servicio de Publicaciones e Intercambio Científico: 217.
- LAMARCK [J.-B. M.] DE, 1822. Histoire naturelle des animaux sans vertèbres. Tome sixième, 2me partie. – Paris-1822, chez L'Auteur, Au Jardin Du Roi: 227.
- MULLER, Y., 2000. Faune et flore du littoral du Nord, du Pas-de-Calais et de la Belgique: inventaire. – Commission Régionale de Biologie Région Nord Pas-de-Calais, France: 307.
- SCAPERROTTA M., S. BARTOLINI & C. BOGI, 2014. Accrescimenti, stadi di accrescimento dei molluschi marini del Mediterraneo Volume 6. – L'Informatore Piceno, Ancona: 169.

Digitale bronnen

- NDFV VERSPREIDINGSATLAS. www.verspreidingsatlas.nl. Geraadpleegd: 18-01-2019.
- WAARNEMING.NL. www.waarneming.nl. Geraadpleegd: 18-01-2019.
- WoRMS. <http://www.marinespecies.org/>. Geraadpleegd: 18-01-2019

Adressen van de auteurs

gabmulder@hotmail.com
arietwigt4@gmail.com

Correctie op C.M. Neckheim: Landslakken verzamelen tijdens een kort bezoek aan Istanboel, Turkije. Spirula 420 (2019) 29-33.

In het artikel 'Landslakken verzamelen tijdens een kort bezoek aan Istanboel, Turkije [Spirula 420 (2019): 29-33] staat in de alinea "Euxina specs. (Clausiliidae)" dat de gevonden *Euxinia* schelpen gedetermineerd werden als *Euxina persica* (O. Boettger, 1879). Dit moet *Euxina hetaera* (L. Peiffer, 1848) zijn.

C.M. (Tello) Neckheim